

3.13 Putování po okolí

Účastníků	20 - 30
Fyzická náročnost	III, I = klidová, V = zátěž na hranici možností
Psychická náročnost	II-V, I = bez nutnosti přemýšlet, V = nutnost intenzivního přemýšlení většiny doby
Autor	Daniela Marková
Počet uvádějících	2
Čas na realizaci	6 hodin
Čas na přípravu	30 minut
Prostředí	v okolí konání ŠVP - Jedovnice a okolí
Rozdělení	účastníci jsou každý sám za sebe

Cíle

- účastník charakterizuje okolí místa konání ŠVP - tedy Jedovnice a okolí,
- účastník vysvětlí, co je krasový reliéf a rozumí činnosti vody v něm,
- účastník zopakuje informace formou jednoduchých otázek.

Sdělení

Jedovnice leží v CHKO Moravský kras - vápencový reliéf tvořený činností vody, zachovalá příroda, těžba železné rudy v okolí.

Metody

diskuze, pohybová hra.

[Metody a formy](#)

Klíčové kompetence

- Komunikace v mateřském jazyce je rozvíjena:
 - komunikace s lektorem a účastníky navzájem v průběhu výletu,

- rozbořením průběhu, při které účastníci vyjadřují svůj pohled na klíčové okamžiky a moderovanou diskusí na závěr.
- Sociální a občanské schopnosti jsou rozvíjeny
 - tvorba přirozené skupinové dynamiky během výletu.
- Smysl pro iniciativu a podnikavost je rozvíjen:
 - při tvoření a vymýšlení vlastních aktivit a her v průběhu výletu.

Forma a popis realizace

Celodenní výlet v okolí místa konání ŠVP - tedy Jedovnice a okolí, Rudické propadání, mlýn Rudice a lom Seč.

Obsah

- účastníci se ráno připraví a vyrazí na celodenní výlet po okolí místa konání ŠVP,
- na trase proběhne 8 zajímavých zastavení, kde lektor formou řízené diskuze s účastníky probere zajímavosti o daných místech,
 1. rybník Olšovec
 2. bývalá Salmova huť
 3. Rudické propadání
 4. skalní útvar Kolíbky
 5. větrný mlýn Rudice
 6. geopark
 7. kostel sv. Barbory
 8. lom Seč
- v průběhu výletu proběhne také aktivita „Povodňové „Věřte - nevěřte“ - v prostoru skalního útvaru „Kolíbky“,
- cestou zpět lektor opakuje s žáky získané informace formou otázek.

Metodika uvedení

Příprava

Ráno je potřeba děti připravit na celodenní výlet - oběd a svačiny s sebou (je třeba předem domluvit tuto variantu v jídelně), pevná obuv, čepice, batůžky s pláštěnkou a pitím, oblečení odpovídající počasí. Realizátoři před odchodem zkontrolují, jestli jsou žáci dobře připraveni.

V 9:00 sraz u východu z kempu. U této aktivity velmi záleží na lokalitě konání celé ŠVP. Je vhodné vybrat lokalitu s mnohým různým vodstvem v okolí (rybníky, jezera, řeky a potoky s mlýny, ale třeba i prameniště podzemní vody), na kterých se dá pěkně demonstrovat probírané téma. Poté je nutné v cílové lokalitě vybrat několik zajímavých míst, které zpestří celý výlet - ideálně alespoň okrajově souvisejících s tematikou vody.

Realizace

V průběhu výletu je na trase 8 zastavení, kde realizátor formou řízené diskuze s účastníky probere zajímavosti o daných místech. V průběhu výletu proběhne také aktivita „Povodňové „Věřte - nevěřte“ - v prostoru skalního útvaru „Kolíbky“. Je vhodné, aby realizátor uměl informace „nazpaměť“ a dle svého profesního zaměření dále rozvedl. V průběhu výletu se u žáků rozvíjí KK Komunikace v mateřském jazyce komunikací žáků s realizátorem a komunikací účastníků navzájem v průběhu výletu. Tvorba přirozené skupinové dynamiky během výletu rozvíjí KK Sociální a občanské schopnosti.

Zastávky na trase:

- rybník Olšovec
- bývalá Salmova huť
- Rudické propadání
- skalní útvar Kolíbky
- větrný mlýn Rudice
- geopark
- kostel sv. Barbory
- lom Seč

Zastávky na trase - informace:

Rybník Olšovec

- Stojíme na hrázi rybníka Olšovec. Svou rozlohou 42 ha je největším rybníkem na Dražanské vrchovině. Jeho hráz je 8 m vysoká a 640 m dlouhá. Zkuste si výšku hráze představit s pomocí svojí výšky – kolikrát byste se do této výšky vešli.
- Rybník je využíván pro chov ryb a v letním období slouží k rekreaci a sportovnímu rybolovu. Je znám i pořádáním mezinárodních závodů motorových člunů.

Hlavní informace pro zopakování: rybník Olšovec – největší rybník v okolí (Dražanská vrchovina), hráz vysoká 8 m, využívá se na chov ryb a k rekreaci, pořádají se zde závody motorových člunů.

Salmova huť

- Zde vidíte pozůstatky technické památky, tzv. Hugovy či Salmovy hutě, kde se zpracovávala zdejší vytěžená železná ruda z okolí nedalekých Rudic a přetvářela na železo a později litinu.
- Vysoká pec a huť byla založena hrabětem Salmem v pol. 18. století a vydržela až do počátku 20. století, kdy zanikla.
- Na jejím místě byla vystavěna dodnes stojící a chátrající pila a jediným pozůstatkem je torzo (zbytek) kamenné zdi ve svahu nad potokem s vyústěním tunelu, kterým do huti proudila voda z nedalekého rybníku Floriánek.

Zopakujeme si hlavní informace: pozůstatky Hugovy/Salmovy hutě – zpracování železné rudy z nedalekých Rudic, výroba železa a litiny, fungovala od 18. do 20. století - poté vystavěna pila, voda z rybníku Floriánek.

Kolíbky

- Jedná se o menší skalní město či amfiteátr, který je oblíbeným místem horolezců i filmařů.
- Lokalita využívána pro záběry do českých pohádek (např. Sedmero krkavců Ludvíka Ráží).
- Kolíbky jsou rovněž významné archeologické naleziště - lovci koňů a sobů.

Zopakujeme si hlavní informace: Kolíbky - skalní město oblíbené filmaři a horolezci, natáčení českých pohádek, významné archeologické naleziště (lovci koňů a sobů).

Rudické propadání

- Spolu s Býčí skálou tvoří druhý nejdelší jeskynní systém v České republice (po Amatérské jeskyni) o celkové délce přes 13 kilometrů.
- Jde o propadání Jedovnického potoka, je to nejmohtnější propadání v Moravském krasu.
- Vody Jedovnického potoka postupně padají až do hloubky 90 metrů - jeden z nejvyšších vodopádů v České republice.
- V jeskyni se také nalézá Rudická propast, nejhlubší česká suchá propast. Obří dóm je jedna z největších jeskynních prostor v Česku.

Zopakujeme si hlavní informace: Rudické propadání - druhý největší jeskynní systém v ČR (13 km), propadání Jedovnického potoka až do hloubky 90 m, Rudická propast - nejhlubší česká suchá propast, obří dóm - jedna z největších jeskyní v ČR.

Mlýn Rudice

- Mlýn holandského typu (natáčí se pouze střecha) byl postaven v roce 1865. Je upraven jako stálá expozice historie obce, mineralogie, speleologie, železářství, hutnictví a hornictví.
- **Pověst o koze** - Je to již dávno, co obyvatelka nedaleké vesnice vzala na pastvu svou kozu. Aby kozu našla v pořádku tam, kde ji nechá, táhla ji na provaze, který zamýšlela uvázat na kolík zatlučený do země. Na pastvu se vydala na návrší u Rudice, kde již tou dobou stával větrný mlýn. Nedaleko cíle cesty si však hospodářka uvědomila, že doma zapomněla onen kolík, který chtěla použít pro přivázání kozy. Už se jí nechtělo jít s kozou celou cestu zpátky a znovu na kopec - koza by to zřejmě špatně snášela. Došla tedy až ke mlýnu a rozhodla se, že si pro kolík odskočí sama a pak kozu definitivně přiváže. Do té doby ale potřebovala kozu někde ponechat, proto ji na pár minut přivázala k peruti větrného kola místního mlýna. Koza nemohla utéct, takže se žena klidně vydala domů pro kolík. Když se ale s kolíkem vracela na návrší, čekal ji neradostný pohled. V polích u Rudice totiž začal foukat čerstvý vítr, který uvedl větrné kolo mlýna do pohybu - bohužel i s kozou, která byla pevně připoutaná k peruti. Když přestalo foukat, peruť s kozou se zastavila téměř v nejvyšším možném bodě tak, že nebylo možné na ni dosáhnout. Spustila se tedy záchranná akce - několik lidí rychle přiběhlo pomáhat otočit větrné kolo, ovšem kozu se jim nepodařilo sundat dřív než za necelou půl hodinu. Koza nebyla při vědomí a ani všechny oživovací snahy nebyly úspěšné - nepodařilo se ji už zachránit. Smutný příběh kozy nakonec skončil na talíři její majitelky.

Zopakujeme si hlavní informace: mlýn Rudice - mlýn holandského typu, postaven v roce 1865, dnes stálá expozice o obci, speleologii, železářství a hutnictví.

Kostel sv. Barbory

- 24. 6. 1990 bylo posvěceno místo a položen základní kámen pro stavbu nové kaple podle návrhu Ing. arch. Petry Vorlíčkové z Brna.
- 21. září 2002 byla kaple, zasvěcená svaté Barboře, patronce horníků a jeskyňářů, slavnostně otevřena mší svatou.

Zopakujeme si hlavní informace: Kostel sv. Barbory - v roce 1990 položen základní kámen pro kapli sv. Barbory, Barbora - patronka horníků a jeskyňářů.

Rudice geopark

- Geologická expozice pod širým nebem.
- Byly sem svezeny vzorky hornin, které se nacházejí na území Moravského krasu. Prohlídková trasa je vyznačena chodníkem z plochých kamenů.
- Největší zastoupení zde mají různé druhy vápenců nacházejících se v krasové části území.

Zopakujeme si hlavní informace: Rudice geopark - expozice pod širým nebem, největší zastoupení - vápenec.

Rudice - lom Seč

- Rudický lom Seč leží na okraji obce Rudice. Lokalita je součástí Rudické plošiny a představuje usazeniny druhohorních stárí, které jsou označovány jako rudické vrstvy. Ty tvoří křemenné písky, pestré jíly a černohnědé železité písky a pískovce. Tyto barevné písky vytvářejí jedinečnou scenérii spolu s vodou, kterou je lom částečně zaplaven.
- Od roku 1993 se v lomu již intenzivně netěží a oficiálně není zatím přístupný veřejnosti. Lom je viditelný z okolních cestiček v lese.

Zopakujeme si hlavní informace: lom Seč – okraj obce Rudice, usazeniny z období druhohor, barevné písky, jíly, pískovce; těžba neprobíhá

U každého zastavení je pomocí diskuze s žáky rozvíjena KK Komunikace v mateřském jazyce.

Uzavření

Cestou zpět lektor opakuje s žáky získané informace formou otázek.

Náměty na otázky na zpáteční cestu:

- *Co obsahují červené písky? železo*
- *Komu byla zasvěcená kaple na cestě? Koho je to patronka? Sv. Barboře, jeskyňářů a horníků*
- *Jaká hornina má v okolí Rudic největší zastoupení? Vápenec*
- *O jakém zvířeti mluví pověst o Rudickém mlýně? Co se mu stalo? Koza, uškrtla se.*
- *Jak se jmenuje nejhlubší česká suchá propast? Rudické propast*
- *Jak se dnes využívá skalní útvar "Kolíbky"? Horolezci, filmaři.*
- *Co se těžilo v okolí obce Rudice? Železná ruda.*
- *Na co je využíván rybník Olšovec? Chov ryb, rekreace, závody motorových člunů*

Závěrečná diskuze

- na závěr proběhne moderovaná diskuze s účastníky, zaměříme se na klíčové okamžiky celého dne

Poznámky

Metodický důvod aktivity

- Hlavní podstatou ŠVP je pobyt dětí v přírodě, účastníci by tedy měli poznat lokalitu, kde se nacházejí – je vhodné vybrat lokalitu s mnohým různým vodstvem v okolí (rybníky, jezera, řeky a potoky s mlýny, ale třeba i prameniště podzemní vody), na kterých se dá pěkně demonstrovat probírané téma.
- Pro celodenní výlet je potřeba vybrat zajímavosti, které lokalita nabízí, ideálně související alespoň okrajově s tematikou vody, která je hlavním tématem ŠVP.

Variantní podoby aktivity

- Je potřeba vymyslet náhradní program pro špatné počasí – samozřejmě s ohledem na danou lokalitu.
- Varianta je také výlet zkrátit pouze na půldenní – dle aktuálního počasí, ale snažíme se zachovat cíl, aby se žáci seznámili s lokalitou místa konání ŠVP.

Alternativy aktivity

- Výlet po okolí je nutno přizpůsobit dané lokalitě konání ŠVP a dle toho také vybrat zajímavá místa.

Uvedení jednotlivých částí programu

Zastavení na trase

- U každého zajímavého místa si realizátor svolá skupinku a pomocí řízené diskuze sdělí důležité informace, žáci doplňují.
- Poté je vhodné zopakovat hlavní informace.

Odkazy

- [Mapa trasy](#)
- Pověst o koze je převzata ze internetové stránky <http://mlyny.unas.cz/legenda.htm>

Pomůcky a materiál

- pouze materiál na aktivitu [Povodňové „Věřte, nevěřte“](#)

Přílohy

Obsahové přílohy

#	Soubor	Popis
---	--------	-------

Metodické přílohy

#	Soubor	Popis
016.13.01	trasa.docx	Mapa trasy
016.13.04	trasa.pdf	Mapa trasy PDF

Zdroje

# Přílohy	Zdroj	Popis	Autor	Původ	Licence	Datum
016.13.01 01			Mapy.cz	https://mapy.cz	CC BY-SA	2019-10-24

From:

<https://mscb.vida.cz/> - **MSCB**

Permanent link:

<https://mscb.vida.cz/skolam/svp2/aktivita/13/3>

Last update: **2020/11/28 19:34**

